

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 578/2013-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti M. B., zastúpenej Bardač s. r. o., Búdková 4, Bratislava, konajúca prostredníctvom konateľ'a a advokáta Mgr. Róberta Bardača, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D 427/2007, za účasti Okresného súdu Nitra, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. B. na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D 427/2007 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Nitra p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D 427/2007 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. M. B. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré jej je Okresný súd Nitra p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nitra j e p o v i n n ý uhradiť M. B. trovy konania v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet Advokátskej kancelárie Bardač s. r. o., Búdková 4, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2013 doručená s'ťažnosť M. B. (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D 427/2007.

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľka je účastníčkou dedičského konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 28 D 427/2007. Okresný súd vo veci samej rozhodol uznesením č. k. 28 D 427/2007-49 z 10. decembra 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. mája 2009, v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 8 CoD 8/2008-80 z 31. decembra 2008. Zo s'ťažnosti a z vyžiadaného spisu sp. zn. 28 D 427/2007 ústavný súd zistil, že o priznaní odmeny a náhrady hotových výdavkov notárovi nebolo do dňa doručenia s'ťažnosti ústavnému súdu okresným súdom právoplatne rozhodnuté.

S'ťažovateľka v s'ťažnosti okrem iného uvádza:

„... celé konanie o určení výšky odmeny notára trvá viac ako 6 rokov a sťažovateľka doposiaľ nevie, v akej výške má notárovi ako súdnemu komisárovi zaplatiť jeho odmenu za dedičstvo, ktoré zdedila, okresný súd o odmene notára rozhodoval doposiaľ trikrát, pričom trikrát bolo toto uznesenie odvolacím súdom zrušené, krajský súd o veci v štádiu odvolacieho konania rozhodoval trikrát, pričom vec je po viac ako 6 rokoch opäť v štádiu konania pred súdom prvého stupňa a okresný súd vykonával viaceré úkony, ktoré svojou povahou a účinkami nesmerovali k skončeniu veci. Takými úkonmi boli napríklad opakované neučinné doručovanie súdnych písomností určených účastníkovi konania iným osobám než sú účastníci konania a nedoručenie písomnosti účastníkom konania, ktorým boli tieto písomnosti určené... Pre úplnosť sťažovateľka dodáva, že na priesťahy v konaní sa sťažovala u predsedu okresného súdu sťažnosťou zo dňa 22. mája 2008, na čo reagoval predseda okresného súdu listom zo dňa 10. júna 2008, Spr. 1925/2008, v ktorom skonštatoval narušenie plynulosti konania. Ako je zrejmé z vyššie uvedeného popisu, stav priesťahov v konaní napriek prísľubu plynulosti konania napokon stále trvá.“

Podľa názoru sťažovateľky:

„... okresný súd ponechal sťažovateľku v právnej neistote ohľadom výšky odmeny, ktorú má zaplatiť notárovi za prejednanie dedičstva viac ako šesť rokov, čo s ohľadom na jednoduchosť výpočtu odmeny notára a jeho rozdelenia medzi účastníkov predstavuje zjavne neprimeranú dobu. S prihliadnutím na doterajší postup okresného súdu a na pravdepodobnosť opakovania sa faktických a procesných pochybení, ktoré sa v konaní už vyskytli, sa javí sťažovateľke ako veľmi pravdepodobné, že obdobie tejto právnej neistoty sťažovateľky bude trvať aj naďalej. Namietaným postupom okresný súd porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, resp. v primeranej lehote.“

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D/427/2007 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Nitra sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D/427/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľke M. B. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 4.500 eur (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Nitra povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu,

4. Okresný súd Nitra je povinný uhradiť sťažovateľke, M. B., náhradu trov právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd požiadal predsedu okresného súdu o vyjadrenie k sťažnosti. Na žiadosť ústavného súdu reagovala podpredsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 845/2013 zo 7. augusta 2013, v ktorého úvodnej časti popisuje doterajší priebeh namietaného konania, pričom v tejto súvislosti okrem iného uvádza:

„V dedičskom konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 28 D 427/2007, po poručiteľke M. T., zomrelej dňa 10. 06. 2007..., bol dňa 10. 07. 2007 poverený úkonmi súdneho komisára JUDr. M. Ch. Konanie začalo vydaním uznesenia dňa 10. 07. 2007 č. k. 28 D 427/2007-3. Vo veci bolo vydané meritórne rozhodnutie č. k. 28 D 427/2007-49 dňa 10. 12. 2007, ktorým súd určil všeobecnú cenu majetku a schválil dohodu dedičov. Uznesenie vo veci samej nadobudlo právoplatnosť dňa 04. 05. 2009, okrem výroku o náhrade trov dedičského konania resp. odmene súdneho komisára.

Voči uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 10. 07. 2007 č. k. 28 D 427/200749, bolo dňa 17. 01. 2008 podané odvolanie dedičmi M. B. a C. T. Spis bol z dôvodu podania odvolania predložený Krajskému súdu v Nitre dňa 11. 06. 2008. Dňa 08. 07. 2008 bol na Krajský súd Nitra podaný návrh M. B. na prerušenie odvolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP. Podaním zo dňa 14. 07. 2008 zobrali odvolatelia späť odvolanie v časti výroku o dohode dedičov. Naďalej trvali na odvolaní podanom proti výroku č. I. a III. uznesenia č. k. 28 D 427/2007-49 dňa 10. 12. 2007.

Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 8 CoD 8/2008-80 zo dňa 31. 12. 2008 potvrdil uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 28 D 427/2007-49 dňa 10. 12. 2007 vo veci samej

a v časti odmeny notára a náhrady hotových výdavkov uznesenie zrušil. Návrh odvolateľky M. B. na prerušenie odvolacieho konania z dôvodu podania prejudiciálnej otázky na Súdny dvor Európskych spoločenstiev, zamietol. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 04. 05. 2009.

Spis sa vrátil tunajšiemu súdu dňa 5. 2. 2009 a po doručení rozhodnutia účastníkom konania hol spis dňa 26. 06. 2009 predložený na opätovné rozhodnutie o náhrade trov a odmene súdneho komisára JUDr. M. Ch. Návrhom zo dňa 16. 09. 2009 žiadala ďalšia dedička C. T..., prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP. Súdny komisár predložil dňa 23. 10. 2009 spis s návrhom uznesenia o náhrade trov konania a odmene. Uznesenie bolo podpísané sudkyňou dňa 30. 11. 2009 a doručované dedičom. Voči uzneseniu zo dňa 30. 11. 2009 č. k. 28 D 427/2007-89 bolo dňa 19. 01. 2010 podané odvolanie dedičkou M. B.

Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 30. 12. 2010 č. k. 8 CoD 15/2010-97 napadnuté uznesenie zrušil a spis vrátil súdu prvého stupňa dňa 4. 2. 2011. Po doručení uvedeného uznesenia dedičom v dňoch 7. 04. 2011, 08. 04. 2011 a 11. 04. 2011, bol spis opätovne vrátený na ďalší postup notárovi dňa 13. 05. 2011.

Z dôvodu žiadosti M. B. o vrátenie zaplateného súdneho poplatku, ktorá bola na súd podaná dňa 29. 04. 2011, bol spis vyžiadaný od notára. Notár predložil spis aj spolu s rozhodnutím o odmene na Okresný súd Nitra dňa 03. 02. 2012. Uznesenie bolo podpísané sudkyňou dňa 13. 02. 2012 a doručované dedičom. Dňa 05. 04. 2012 bolo podané voči nemu odvolanie dedičom I. T. a dňa 25. 04. 2012 bolo podané odvolanie dedičkou M. B.

Spis bol opätovne dňa 3. 5. 2012 predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Nitre, ktorý uznesením zo dňa 27. 06. 2012 č. k. 8 CoD 4/2012-115 odvolaniu vyhovel a uznesenie zrušil. Spis bol vrátený tunajšiemu súdu dňa 17. 7. 2012 a po doručení rozhodnutia dedičom opätovne predložený notárovi dňa 30. 10. 2012 na ďalší postup.

Na základe oznámenia R. B., doručeného súdu dňa 03. 01. 2013 o nesprávnom doručovaní rozhodnutia, bol spis vyžiadaný od notára, ktorý ho predložil súdu dňa 12. 03. 2013. Na základe úpravy vyššieho súdneho úradníka bolo uznesenie Krajského súdu v Nitre opätovne doručované dňa 26. 4. 2013 dedičom C. T. a M. B. Doručenky sa vrátili v júni 2013 a spis bude opätovne predložený notárovi na ďalší postup.“

V ďalšej časti označeného prípisu podpredsedníčka uvádza, že *„je pravda, že odvolací súd každé rozhodnutie o odmene notára zrušil...“* a *„na základe upozornenia R. B. zo dňa 31. 12. 2012 na nesprávne doručovanie, si súd vyžiadal od notára spis sp. zn. 28 D 427/2013, prekontroloval správnosť doručenia písomností a vykonal nápravu tým, že rozhodnutie z čl. 115 doručil dedičke M. B. dňa 7. 6. 2013“*.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 578/2013-21 z 23. septembra 2013 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D 427/2007.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd predsedu okresného súdu, aby prípadne doplnil vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti obsiahnuté v prípise sp. zn. Spr. 845/2013 zo 7. augusta 2013 a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Podpredsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 845/2013 zo 4. novembra 2013 doručenom ústavnému súdu 11. novembra 2013 oznámila, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a pridržiava sa svojho pôvodného vyjadrenia k sťažnosti.

Dňa 13. novembra 2013 vyzval ústavný súd právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 845/2013 zo 7. augusta 2013 a sp. zn. Spr. 845/2013 zo 4. novembra 2013 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 12. decembra 2013 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, pričom uviedol, že *„vyjadrenia okresného súdu potvrdzujú dôvodnosť samotnej sťažnosti. Sám okresný súd sa totiž vo vyjadrení zo dňa 7. augusta 2013 hlási k tomu, že súdne rozhodnutia doručoval podľa údajov uvedených v záhlaví, t. j. bez toho, aby po právnej stránke skúmal, komu má byť rozhodnutie doručené. Za neakceptovateľné z hľadiska záruk garantovaných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (č. 209/1992 Zb.)*

považuje sťažovateľka okolnosť, že okresný súd považoval za postačujúce, že sa o rozhodnutí odvolacieho súdu dozvedela prostredníctvom ad hoc splnomocneného zástupcu nahliadnutím do spisu dňa 4. februára 2009, nakoľko uvedené je jednak nedostatočné a nahliadnutím do spisu sa nenahrádza riadne doručenie rozhodnutia a jednak sa nemôže týkať odvolacích uznesení vydaných po uvedenom dátume (napr. uznesenie č. k. 8 CoD/4/2012-115). Z uvedených dôvodov sťažovateľka zotrváva na svojej sťažnosti v celom rozsahu.“.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a podpredsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D 427/2007 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné priet'ahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže

odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitost' preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že vo veci samej už okresný súd právoplatne rozhodol uznesením č. k. 28 D 427/2007-49 z 10. decembra 2007, a teda predmetom namietaného konania je už len rozhodovanie o odmene a náhrade hotových výdavkov notára ako súdneho komisára. Rozhodovanie o odmene a náhrade hotových výdavkov notárov pôsobiacich v dedičských veciach ako súdni komisári tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje rozsiahla a v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov. Ústavný súd preto nepovažuje prerokúvanú vec za právne zložitú. Obsah súdneho spisu sp. zn. 28 D 427/2007 nepotvrďuje ani faktickú zložitost' veci. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právnou ani skutkovou zložitost'ou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu namietaného konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľky ako účastníčky tohto konania, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne

zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 28 D 427/2007 k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 28 D 427/2007 vyplýva, že pochybenie okresného súdu nespočíva v dlhodobej či krátkodobej nečinnosti, ale v tom, že je ako celok poznačené neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou súvisiacou s rozhodovaním o odmene a náhrade hotových výdavkov notára. Okresný súd rozhodoval o odmene a náhrade hotových výdavkov notára spolu trikrát, pričom všetky tri uznesenia odvolací súd zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uznesenie okresného súdu č. k. 28 D 427/2007-49 z 10. decembra 2007 odvolací súd vo výroku o odmene a náhrade hotových výdavkov notára zrušil z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti, ako aj z dôvodu absencie jeho riadneho odôvodnenia. Ďalšie uznesenie okresného súdu o odmene a náhrade hotových výdavkov notára č. k. 28 D 427/2007-89 z 30. novembra 2009 súd druhého stupňa zrušil z dôvodu, že v jeho odôvodnení nebolo uvedené, ako súd prvého stupňa dospel k výpočtu odmeny súdneho komisára, neuviedol, z čoho pozostávali jeho hotové výdavky, neodôvodnil ich ani z hľadiska účelnosti a neurčil platcu odmeny súdnemu komisárovi. Aj v poradí tretie uznesenie okresného súdu o odmene a náhrade výdavkov notára ako súdneho komisára č. k. 28 D 427/2007-108 z 13. februára 2012 odvolací súd zrušil z dôvodu, že súd prvého stupňa zaviazal dedičov spoločne a nerozdielne zaplatiť odmenu a hotové výdavky súdneho komisára, čo je „v rozpore a ustanovením § 140 ods. 2 OSP“.

Ako neefektívnu považuje ústavný súd aj činnosť okresného súdu súvisiacu s (nedôsledným) doručovaním súdnych písomností, ktorá taktiež spôsobila predĺženie namietaného konania, a tým aj zbytočné priet'ahy v ňom.

Takýto postup nesmeruje efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania, a preto nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu v namietanom konaní došlo k zbytočným prietahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 28 D 427/2007 konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 4 500 €, keďže „okresný súd ponechal sťažovateľku v právnej neistote ohľadom výšky odmeny, ktorú má zaplatiť notárovi za prejednanie dedičstva viac ako šesť rokov, čo s ohľadom na jednoduchosť výpočtu odmeny notára a jeho rozdelenia medzi účastníkov predstavuje zjavne neprimeranú dobu“.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na konkrétne okolnosti posudzovanej veci ústavný súd dospel k názoru, že len vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv neprestavuje pre ňu dostatočné zadosťučinenie. Ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia zohľadňoval konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania, dĺžku obdobia, v ktorom okresný súd konal neefektívne, ale aj skutočnosť, že predmetom namietaného konania je už len rozhodovanie o odmene notára a náhrade hotových jeho výdavkov. Vychádzajúc predovšetkým z predmetu konania (t. j. z toho, čo je v tomto prípade „v stávke“ — „at stake“), ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou požadovaný rozsah finančného zadosťučinenia je zjavne neprimeraný, a preto ho priznal len v sume 300 €.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním Advokátskou kanceláriou Bardač s. r. o. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za

prvý polrok 2012, ktorá bola 781 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2013. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon sumu 130,16 €, čo predstavuje spolu s režijným paušálom (§ 16 ods. 3 vyhlášky) odmenu v sume 275,94 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Za úkon právnej služby – podanie právneho zástupcu sťažovateľky z 9. decembra 2013 (doručené ústavnému súdu 12. decembra 2013) – ústavný súd úhradu nepriznal, vzhľadom na jeho obsah (opakovanie argumentácie uvedenej v sťažnosti).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2014